

evanđelju, a u 4. dijelu piše o pojmu čuda u Ivanovu evanđelju. Za naše će čitaoce od osobite koristi biti drugi, treći i četvrti dio, jer nailaze na mnoge poteškoće dok čitaju novozavjetna evanđelja.

Adalber Rebić

Ignacio de LOYOLA, *Načela jezuita. Sveti Ignacije i Družba Isusova*. Izbor tekstova i predgovor: M. Tomić, B. Grubačić i Z. Đinđić. Izdavači: Mladost iz Beograda i Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove iz Zagreba, Beograd, 1987, stranica 226.

Knjiga sadrži predgovor, autobiografiju, Duhovne vježbe, pisma, Ratio studiorum te, na kraju, rječnik pojmova, kronologiju Ignacijeva pojma i bibliografiju. Predgovor su napisali Momir Tomić, B. Grubačić i Z. Đinđić. Oni u predgovoru opisuju vrijeme u kojem je živio i djelovao Ignacije Lopez de Loyola, pisac "Duhovnih vježbi" i osnivač Družbe Isusove. Vrijeme opisuju s određenom crno-bijelom tehnikom: Katolička je Crkva kriva za sva zla u vrijeme renesanse, njezino je svećenstvo neobrazovano, redovnici i kanonici ne žive u skladu s pravilima svojih redova, svećenici su živjeli sa svojim ljubavnicama, opijali se. Očigledno, bilo je u ona vremena mnogo zla, kao što ga – možda još i više – ima i danas: ali vjerojatno ipak nije bilo sve tako crno kao što se može iz predgovora zaključiti. Bilo je i lijepih i pozitivnih strana, bilo je svetaca, heroja, bilo je ljudi koji su se, zahvaljujući svojoj katoličkoj odnosno kršćanskoj vjeri, žrtvovali za druge po bolnicama, ubožnicama, koji su učili i odgajali mlade, i bogate i siromašne, i one koji su mogli platiti i one koji su bili bez kuće i bez roditelja. Očigledno je potrebno proteklo vrijeme prikazati sa svih strana, i s pozitivnih i s negativnih, da bi se dobila koliko-toliko prava slika. Potrebno je uživjeti se u vrijeme koje se opisuje. Iz perspektive suvremenog života prosuđivati prošlost vrlo je sporno. Tako se eto Ignacije Loyola rodio i živio u jednom gotovo prokletom vremenu naše povijesti. Ima u tom predgovoru i pogrešaka: na str. XI, redak 23. odozgor, piše da je papa 2. januara 1921. godine ekskomunicirao Luthera; na str. XIII, redak 4. odozgor, Nantski edikt bio je 1958. godine; na str. XVIII, redak 10. odozdo, Toma Kempenac postao je Tomas od Kemptena, i tako dalje.

Poslije predgovora slijede Ignacijevi tekstovi, po prvi put objavljeni, na hrvatskom ili srpskom jeziku, u prijevodu Elizabete Tot-Rakoncai i Mande Bunjevac. Isusovac o. Vladimir Horvat, superior i župnik Sv. Petra u Beogradu, surađivao je na djelu: davao je savjete, izabirao pojedine tekstove i učinio superreviziju knjige. On je autor i uvodnih napomena uz pojedina poglavlja te naučnog instrumentarija uz knjigu.

Knjiga je, namjerno, jezično neujednačena: predgovor je napisan srpskim, a prijevod Ignacijevih tekstova hrvatskim ili srpskim jezikom. Izdavač je, kako sam veli u napomeni, poštivao jezične varijante kojima su se priređivači ovog djela služili.

Knjiga je, bez sumnje, velik doprinos boljem poznavanju Ignacija Loyola. Imamo tako u rukama na hrvatskom ili srpskom jeziku vrlo važne Ignacijeve

tekstove. Stoga taj pothvat izdavača treba pohvaliti. Knjigu će trebati ne samo vjernici nego i svi oni koji se bave poviješću svjetske književnosti.

Adalbert Rebić

Mala sestra Magdalena, *Iz Sahare u cijeli svijet*, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 1988.

Knjiga *Iz Sahare u cijeli svijet* sadrži pisma i razmišljanja male sestre Magdalene, vrhovne poglavarice malih sestara oca Charlesa de Foucaulda. To je, zapravo, samo izbor njezinih pisama iz dvaju svezaka, napisanih na francuskom jeziku. Izbor je učinjen prema njemačkom izdanju: s 800 stranica izvornog djela izbor je sveden na samo 200 stranica. To su odista najbolji tekstovi što ih je napisala i objavila sestra Magdalena.

Knjiga je zapravo dokumentirana povijest nastanka i razvitka družbe malih sestara Charlesa de Foucaulda i ujedno autobiografija male sestre Magdalene, koja je sada njihova vrhovna poglavarica. Pisma su pisana raznim osobama koje su na bilo koji način bile u vezi sa sestrom Magdalenom ili s osnivanjem družbe malih sestara. Sestra Magdalena je pripremajući ova pisma i izvatke iz svojeg Dnevnika za tisak sve to popratila kratkim bilješkama koje stvaraju vezu između pojedinih događaja, katkad vremenski dosta udaljenih.

Pisma i izvaci iz Magdalenina Dnevnika odišu svježinom duše koja Isusa neodoljivo ljubi, do te mjere da napušta svoj zavičaj i po uzoru na Charlesa de Foucaulda živi među muslimanima. Tu susrećemo duhovnost koja je u izravnoj vezi sa svakodnevnim životom: s radostima i sa žalostima, s uspjesima i neuspjesima, s lakoćama i poteškoćama svakidašnjeg života. Duhovnost je to – a to moramo posebno istaknuti – koja je posebno prožeta Svetim pismom i ljubavlju prema siromasima i napuštenima.

Tko je imao sreću – kao što sam imao ja – sresti i razgovarati s tom divnom osobom, shvatio je što znači biti i živjeti kao svetac u naše suvremeno vrijeme:

Budući da je u toj knjizi velikim dijelom riječ o povijesti nastanka i razvitka družbe malih sestara Charlesa de Foucaulda, bit će ona osobito zanimljiva i za čitanje korisna našim čitateljima. Knjiga je prožeta takvom duhovnošću da odmah osvaja svakoga tko je počne čitati. Čitanje tih pisama i razmišljanja sestre Magdalene osvaja, izgrađuje i učvršćuje u vjeri svakog onoga koji ih čita.

Male sestre izvršno su prevele na hrvatski jezik Magdalenina pisma i izvatke iz Dnevnika. One već godinama tiho i ponizno djeluju u našoj sredini, u našoj užoj i široj domovini. Preporučamo knjigu svim ljubiteljima duhovnosti.

Adalbert Rebić